

24 квітня 2014 року
№8 (19)

INSIDE UKRAINE

1. Державні рішення.....	3
1.1. Дестабілізуючий фактор на Сході.....	3
1.2. Уряду слід не забувати про Крим	4
1.3. Практика партійних квот продовжується	4
2. Економічна ситуація	6
2.1. Українські банки залишають Крим.....	6
2.2. З Криму на Схід	7
2.3. Зовнішня торгівля: поступки ЄС та торгівельна війна з Росією	7
2.4. Тенденції енергетичного ринку.....	8
3. Політична конкуренція	10
3.1. Порошенко залишається фаворитом виборів	10
3.2. Перемога над сепаратизмом може дати перевагу Тимошенко	10
3.3. Партія регіонів розраховує лише на Донбас.....	11
3.4. Альтернатива основним політичним гравцям	12

Міжнародний Центр Перспективних Досліджень (МЦПД) відновлює видання аналітичного вісника «Inside Ukraine», випуск якого було призупинено у вересні 2010 року.

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрему увагу приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

@2014 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)

У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Над випуском працювали:

Віра Нанівська, Ярослав Ковальчук, Олена Захарова, Володимир Притула, Василь Філіпчук, Василь Поворозник, Світлана Мізіна

Цей матеріал підготовлено за підтримки Міжнародного фонду "Відродження". Думки та погляди, висловлені у матеріалах видання, можуть не співпадати з позицією Міжнародного фонду "Відродження"

1. Державні рішення

Уряд не може сформулювати чіткої позиції по ряду важливих питань у зовнішній та внутрішній політиці. Ігнорування ситуації на Донбасі перетворює його на зручний плацдарм для розгортання сепаратистських сценаріїв. Провал у налагодженні прямих переговорів з Росією призводить до мовчазної легітимізації анексії Криму. Відсутність боротьби з корупцією та зволікання з проведенням адміністративної реформи ставить під питання прагнення влади зробити якісні демократичні зміни у системі державного управління.

1.1. Дестабілізуючий фактор на Сході

Утримання адміністративних будівель у Луганській та Донецькій областях групами озброєних людей залишається дестабілізуючим фактором для всієї країни. Два тижні Слов'янськ перебуває під повним контролем сепаратистів. МВС України визнає, що українські силовіки абсолютно не контролюють ситуацію в місті.

Нездатність Уряду взяти під контроль ситуацію у регіоні ставить питання щодо його можливості вирішувати внутрішньополітичні питання та чинити опір зовнішньому агресору. Антитерористична операція поки що не принесла очікуваних результатів.

Влада не пропонує ефективного плану дій щодо урегулювання кризи на Донбасі й обмежується точковими заходами. Якщо вона і надалі оминатиме увагою ситуацію у регіоні, «замороження» кризи гратиме на руку Кремля, оскільки при потребі може бути легко використане для ескалації конфлікту та дестабілізації інших регіонів України. Своєю бездіяльністю Уряд власноручно накидає собі на шию аркан російського впливу та розмиває свою суб'єктність тепер уже й у внутрішній політиці.

У місті, контрольованому сепаратистами, критичною є ситуація із дотриманням прав і свобод громадян. Затримуються журналісти, проросійські активісти здійснюють погроми місцевих ромів, а самопроголошений мер Слов'янська закликав населення повідомляти про людей, які розмовляють українською мовою. Ці факти, а також введення сепаратистами комендантської години перетворюють регіон на «зону сутінок» і в прямому, і в переносному значенні.

І Росія, і сепаратисти ігнорують женевські домовленості, підписані 17 квітня. У той же час український Уряд робить перші кроки щодо реалізації своєї частини зобов'язань. Зокрема, було зареєстровано законопроект щодо амністії сепаратистів, які добровільно складуть зброю, та розпочато обговорення плану децентралізації.

Для заспокоєння Донбасу Олександр Турчинов навіть пообіцяв, що головами обласних держадміністрацій у Луганську та Донецьку можуть стати постаті, яких запропонують місцеві жителі. Цей крок є ризикованим, оскільки відсутній механізм обрання губернаторів. Крім того, це суперечить заявам Уряду про децентралізацію влади та ліквідацію державних адміністрацій як інституту.

Ще однією небезпекою є можливість приходу до влади керівників маргінальних груп. Наприклад, до подій в Криму Сергій Аксьонов контролював лише трьох депутатів у парламенті півострова, а його політична сила мала підтримку близько чотирьох відсотків. Але

Українські силовіки не контролюють ситуацію у Слов'янську

Перетворення регіону на «зону сутінок»

Заяви про обрання губернаторів у Луганську та Донецьку є ризикованими

це не завадило йому стати самопроголошеним Прем'єр-міністром АРК та зіграти ключову роль у анексії півострова Росією. Так звані «народні» губернатори у Луганську та Харкові, обрані на мітингах лише кількома сотнями протестувальників, використовуватимуться Росією у подібних цілях.

1.2. Уряду слід не забувати про Крим

На фоні розгортання сепаратизму на Донбасі ситуація в Криму відійшла на другий план. Питанню півострова приділяють все менше уваги як українські політики, так і журналісти. Про Крим взагалі не згадували і під час женевської зустрічі представників України, Росії, ЄС і США. Замовчування проблеми веде до легітимізації анексії Криму Росією, коли останній дається час, щоб повністю асимілювати окуповані території.

Тим часом на території півострова залишаються проукраїнські сили. Приїзд лідера кримських татар Мустафи Джемілева продемонстрував, що кримські татари є одними з найбільш послідовних прибічників єдності з Україною. При цьому вони наражаються на реальну небезпеку з боку проросійських сил. Побиття кількох жінок за розміщення українського прапора на будівлі Меджлісу та звільнення татар з роботи за відмову від російського громадянства є лише кількома прикладами, як російська влада бореться з інакодумцями.

Більш активна підтримка кримських татар з боку Уряду дозволить проукраїнським силам в Криму впевненіше почувати себе у протистоянні з російською владою щодо захисту власних політичних прав і свобод. Надання кримським татарам статусу корінного народу стало першим позитивним кроком у цьому напрямку.

Не можна дозволити, щоб кримське питання було знято з інформаційного порядку денного. Україні слід застосовувати всі можливі політичні та дипломатичні засоби впливу, щоб анексія Криму обговорювалася на міжнародному рівні, а на Росію постійно чинився тиск з боку міжнародного співтовариства. У той же час Києву слід вести прямі переговори з Москвою щодо пошуку компромісних варіантів, як-от демілітаризація півострова чи введення спільної адміністрації.

Проукраїнське населення у Криму відчуватиме підтримку континентальної України, якщо буде налагоджено співробітництво у гуманітарній, соціальній та культурній сферах. У свою чергу закон про економічну діяльність на території півострова, який розробляється Мінекономіки, має врахувати інтереси українських підприємств у Криму та розробити механізми мінімізації втрат при перенесенні виробничих потужностей з півострова.

1.3. Практика партійних квот продовжується

В Україні партії змагаються за призначення своїх представників головами місцевих держадміністрацій, оскільки ці посади дозволяють значно полегшити проведення виборчих кампаній. Практика використання адмінресурсу існувала протягом всього періоду незалежності та є пережитком радянської епохи. Нинішня влада не робить жодних кроків, щоб її викоринити.

Ситуація на Сході відволікає увагу від анексії Криму

Кримські татари – найбільш проукраїнські сили в Криму

Проукраїнське населення Криму має відчувати підтримку Києва

До останнього часу у Києві складалася ситуація, коли відсутність підконтрольних голів районних державних адміністрацій мінімізувала використання адміністративного ресурсу під час виборів, а тому було вигідним для більшості суб'єктів виборчого процесу. Протягом перехідного періоду районні державні адміністрації очолювали заступники голів, які зазвичай не є пов'язаними з партіями та добре розуміють специфіку проблем у районі. Водночас партії практично не мали можливості використовувати їх у власних цілях.

Хитку адміністративну рівновагу в Києві порушив указ в. о. Президента України Олександра Турчинова, який призначив голів районних адміністрацій за принципом партійних квот від «Батьківщини» та «Свободи». Таке адміністративне підсилення вигідне насамперед для «Батьківщини», яка завжди розглядала Київ як свою електоральну вотчину.

Призначення районних керманів відбулося без відкритого конкурсу та обговорення потенційних кандидатур з громадами районів. Такий підхід демонструє відверте нехтування вимогами киян, які у своїй абсолютній більшості активно підтримували Майдан та виступали за зміну самої системи державного управління, її демократизації та десоветизації.

Відсутність голів районних державних адміністрацій у Києві було вигідне для більшості суб'єктів виборчого процесу

2. Економічна ситуація

Анексія Криму Росією незначною мірою вплинула на ситуацію в банківському секторі України, хоча і поставила питання щодо функціонування українських банків на півострові. Однак, перенесення нестабільності на Схід, де знаходиться багато великих підприємств і позичальників, матиме набагато серйозніші наслідки. Криза у відносинах з Росією призводить до зменшення товарообороту між двома країнами та надає особливої актуальності підвищенню енергетичної незалежності України.

2.1. Українські банки залишають Крим

У зв'язку з загальною невизначеністю на півострові українські банки продовжують масово залишати Крим. З огляду на частку Криму у всеукраїнському банківському секторі криза на півострові не матиме суттєвого впливу на стан банківської системи в цілому. Проте ситуація може змінитися у гіршу сторону, якщо криза перекинеться на східні області України.

21 квітня Центральний банк Росії припинив діяльність відокремлених підрозділів українських Приватбанку, VAB Банк, банку «Київська Русь» і Імексбанку на території Криму та Севастополя. Відповідні рішення прийняті у зв'язку з невиконанням зобов'язань банків перед вкладниками.

У той же час українські банки зможуть продовжити роботу в Криму до 1 січня 2015 роки без перереєстрації за умови дотримання зобов'язань перед своїми клієнтами. Російським банкам, які вже мають ліцензію Банку Росії, для роботи в Криму додаткова ліцензія не буде потрібна. Також російський Центробанк розробив процедуру викупу у кримських вкладників прав до кредитної установи. Викупом займатиметься «Фонд захисту вкладників».

Про припинення роботи кримських підрозділів офіційно оголосили Райффайзен Банк Аваль, Імексбанк, банки «Південний», «Київська Русь», «Platinum», «Фінанси та кредит», «Терра-банк», Укрсиббанк, ЮніКредит, український «Альфа-Банк», VAB Банк, ПУМБ, ОТП Банк, а також дочірній підрозділ банку «Російський Стандарт».

За даними Нацбанку, в Криму працювало понад 1000 банківських відділень, 11 філій та два кримських банки. Активи банків України, які працюють на півострові, складають 22 млрд. гривень – це 1,7% від усіх активів банківської системи.

У той же час російські банки не поспішають зайняти нішу, що звільняється. Основна причина – побоювання санкцій. У першу чергу мова йде про російські банки, які мають представництва в Україні.

Одним з результатів банківської кризи в Криму стала відмова значної частини чотиризіркових і п'ятизіркових готелів Криму приймати до оплати банківські карти. Готелі змушені призупинити безготівкові платежі, оскільки українські банки, з якими вони раніше працювали, йдуть з ринку, а співпраця з російськими банками поки що офіційно не оформлена.

Зрив туристичного сезону може вдарити по банках, які кредитували населення та юридичних осіб. Зниження доходів може

Ситуація з кримськими банками мало впливає на стан всеукраїнської банківської системи

Російські банки не поспішають зайняти нішу в Криму

привести до погіршення обслуговування заборгованості перед банками.

Закриття банківських відділень спричинило втрату роботи кваліфікованими банківськими співробітниками – хвиля закриттів призвела до звільнення понад 3000 працівників.

Швидко і безболісно залишити Крим вдасться не всім банкам. Ті банки, що не мали у власності відділень і не кредитували кримський бізнес і населення, зможуть вийти досить легко. Для решти ж закриття кримських відділень може розтягнутися у часі. Відтак, для ряду банків стає актуальним питання вдосконалення механізму роботи з проблемними боржниками.

У цілому, для українських банків в Криму залишається три варіанти подальших дій: повне згортання роботи, продаж відділень або активів іншим банкам, отримання ліцензії російського Центробанку до 1 січня 2015 року і продовження роботи на півострові в російському правовому полі.

Через невеликі обсяги бізнесу на півострові втрати банків в Криму особливо не вплинуть на ринок. Вкладники тих банків, що покидають Крим, зможуть зняти кошти в інших регіонах, або перевести депозити в інші банки.

2.2. З Криму на Схід

Банківська криза має всі шанси перекинутися у проблемні точки на Сході України. Перші проблеми виникли в декількох банків в містах, де сепаратисти блокують роботу місцевих органів влади.

15 квітня стало відомо про закриття відділень і відсутності грошей в банкоматах Приватбанку в Слов'янську Донецької області. Пенсіонери міста, які обслуговуються у фінустанові, не можуть отримати свої пенсії. У Приватбанку заявили, що у зв'язку з нестандартною ситуацією у східному регіоні можливі затримки з інкасацією банкоматів, а в окремих місцях можуть закритися відділення. Банківські відділення та банкомати в Слов'янську і Краматорську не працюватимуть до стабілізації ситуації у регіоні.

Втрати на Донбасі можуть стати для банків куди більш істотними, ніж у Криму. Крім значного представництва в регіоні великих банків, тут зосереджена велика кількість позичальників – великих промислових підприємств, кредитоспроможність яких поки не ставилася під сумнів. Втрата цих позичальників або серйозне погіршення їх стану вплине на надійність всього банківського сектора.

2.3. Зовнішня торгівля: поступки ЄС та торговельна війна з Росією

22 квітня ЄС опублікував рішення про скасування митних зборів у Європейський союз для України. Зазначені преференції мають набрати чинності через два тижні після публікації.

Як заявляв Прем'єр-міністр Арсеній Яценюк, Кабінет міністрів не буде розподіляти квоти на поставку товарів до Євросоюзу.

Найбільший ефект від одностороннього зниження мит отримає український аграрний сектор. Передбачається, що в цілому українські експортери заощадять на зниженні мит близько 500 млн. євро, з яких на аграрний сектор припаде майже 400 млн. євро. Враховуючи, що термін тимчасового одностороннього зниження мит закінчується 1 листопада,

Звільнення 3000 банківських працівників у Криму

Три варіанти дій українських банків у Криму

Втрати на Донбасі можуть стати для банків більш істотними

Україна встигне продати в ЄС значну частину врожаю 2014 року.

Проблема українського експорту в ЄС полягає не тільки в митах, а й у невідповідності української продукції (наприклад, молока і свинини) європейським стандартам. У той же час ряд українських виробників (зокрема, м'яса птиці) мають дозвіл на експорт в ЄС, і для них Євросоюз надасть, швидше за все, безмитні тарифні квоти.

Одночасно набирає оберті торгівельна війна з Росією. Її чергова жертва – українська картопля.

Наприкінці березня Россільгоспнагляд заявив про стурбованість результатами лабораторних перевірок товарів низки українських виробників молочної та м'ясної продукції та попередив про можливість введення обмежень на експорт продуктів у РФ.

Зі свого боку, українці стали рідше купувати російські товари. Імпорт з Росії за січень-лютий 2014 року зменшився майже на чверть (22,6%). Падіння імпорту відчувається на споживчому ринку. На 40% менше ввезено російської риби. Імпорт какао та продуктів з нього впав на 12%.

Серед непродовольчої групи найбільші втрати серед текстильних товарів. Суттєво скоротився імпорт російських спецтканин та трикотажних полотен. На понад 40% українці скоротили придбання російських іграшок.

Скорочення обсягів російського імпорту спостерігається не по всіх товарних групах. Зокрема, серед непродовольчих споживчих товарів зріс імпорт взуття з Росії (+22%) та трикотажного одягу та бавовни (+16).

Поставки товарів з України до Росії впали майже на 30%. Серед споживчих товарів, найбільше падіння серед цукру та виробів з нього – майже 80%. Крім того, українські виробники на 40% менше експортували какао та продуктів з нього. На 60% упав експорт м'яса і субпродуктів.

Російська сторона активно використовує адміністративні механізми захисту свого ринку від української продукції. Зокрема, наприкінці 2013 року Російська Федерація ввела заборону на ввезення на свою територію продукції найбільшого українського виробника солодощів компанії «Рошен». А на початку лютого Держветслужба України призупинила сертифікацію м'яса птиці для поставок до Митного Союзу.

Подальше розгортання торгової війни може негативно відобразитися на ряді українських виробників, а відтак і на обсягах промислового виробництва.

2.4. Тенденції енергетичного ринку

Увага до енергетичної галузі, а особливо питань реверсного постачання газу з Європи до України та зменшення залежності від постачання російського газу, залишається найважливішим питанням.

Під час дводенного візиту до Києва віце-президент США Джо Байден запевнив у наданні технічної допомоги, яка поширюватиметься на енергетику та економіку. Допомогу складають в основному технічні ноу-хау для допомоги посилення енергетичної ефективності та видобутку на українських родовищах природного газу та «нетрадиційних» газових ресурсів.

Американська міжвідомча експертна команда прибула до Києва,

***Набирає
обертів
торгівельна
війна з Росією***

***Росія обмежує
доступ
української
продукції на
свій ринок***

***Допомога США
в енергетичній
сфері***

щоб допомогти Україні забезпечити реверсне постачання природного газу з Європи. У найближчі дні група американських експертів відвідає Польщу, Угорщину та Словаччину для вироблення детальних заходів з цього питання.

Питання реверсу газу та використання українських підземних газосховищ просувалося б значно швидше, якщо б Україна, використовуючи своє головування в Енергетичному співтоваристві, проводила реформу газової галузі згідно взятих на себе зобов'язань, особливо щодо прийняття Третього енергопакету.

Уряду слід звернути увагу на стабілізацію власного видобутку природного газу, а також виділяти кошти на розвиток газовидобувної галузі – від сейсмозвідки до видобутку. Важливим також є залучення інвесторів до співпраці. Адже державні компанії мають і спільні договори, завдяки яким можна не лише стабілізувати видобуток енергоресурсів, а й наростити його. Залучення інвестицій у пошук, дорозвідку в межах працюючих родовищ, переінтерпретації геофізичних даних з використанням новітнього програмного забезпечення дозволить по-новому оцінити видобувний резервуар і відкрити нові поклади в глибоких горизонтах на глибині 6-7 тис. м. Активізація цих дій у найближчі роки дозволить вийти на рівень видобутку газу в Україні до 25 млрд. кубометрів.

Лише прозоре і зрозуміле законодавче поле, імплементація законів згідно зобов'язань, які взяла на себе Україна щодо Енергетичного співтовариства, дозволять зацікавити інвесторів та реформувати ринок газу.

Варто звернути увагу, що Росія продовжує відстоювати свої інтереси щодо постачання енергоресурсів в Європу. Прем'єр-міністр Росії Дмитро Медведєв заявив, що Росія не має наміру продавати газ Європі на кордоні України і РФ, оскільки підписані довгострокові контакти з країнами Європейського Союзу.

У рамках виконання вимог МВФ щодо отримання кредиту, Уряд все ж таки наважився прийняти рішення щодо підвищення вартості цін на газ. Кабмін затвердив остаточний графік підвищення тарифів на природний газ для населення до 2017 року залежно від річного споживання. Відповідне рішення закріплене в урядовій постанові від 17 квітня 2014 року. Уряд пропонує встановити до 2017 року диференційовані роздрібні ціни на природний газ, що використовується для потреб населення, залежно від річного обсягу та видів споживання. Зокрема, передбачено наступний графік підвищення цін на газ: з 1 травня 2015 року – підвищення на 40%; з 1 травня 2016 року – на 20%; з 1 травня 2017 року – на 20%.

В енергетичному секторі держава повинна створити законодавчу систему, яка була б дієвою і за якої інвестори розуміли б вимоги, перспективи та гарантії для ведення бізнесу. Лише комплексне проведення реформ в усіх напрямках може вирішити такі важливі питання як диверсифікація постачання енергоресурсів, зменшення залежності від одного постачальника, реалізація програм з енергоефективності та енергозбереження.

Приєднання України до Третього енергопакету є надважливим

Перепоми Росії щодо реверсу газу з Європи в Україну

Необхідність реформ в енергетичному секторі

3. Політична конкуренція

Проведення демократичних президентських виборів залишається ключовим фактором для стабілізації ситуації в країні. Політичні важковаговики Порошенко та Тимошенко проводять технологічні кампанії, зайнявши ніші «миротворця» та «воїна» відповідно. Нові обличчя з Майдану, на які покладалися значні надії щодо трансформації держави, не мають впливу на внутрішньополітичні процеси та настановуються на опір старожилів української політики.

3.1. Порошенко залишається фаворитом виборів

Підтримка Петра Порошенка населенням залишається стабільно високою. Він активно використовує імідж «людини миру». Саме тому він практично не говорить про конфронтацію з Росією чи зачистку сепаратистів. Натомість він акцентує увагу на боротьбі з корупцією, проведенні реформ і розбудові економіки. Успішний розвиток власного бізнесу збільшує довіру населення до його позиції у галузі економіки.

Під час проведення передвиборчої кампанії Петро Порошенко робить акцент на політичній рекламі на телебаченні та проведенні зустрічей з іноземними політиками. Якщо раніше телевізійні ролики були основним методом нарощення рейтингу в українській політиці та застосовувалися практично всіма основними кандидатами, зараз їх активно використовують лише Петро Порошенко та Олег Тягнибок. Зменшення політичної реклами на телебаченні може свідчити про зміни у сприйнятті політиків українцями після Майдану.

Зустрічі Петра Порошенка на найвищому міжнародному рівні закріплюють його статус як нинішнього фаворита президентських перегонів. Особливо важливою була зустріч політика з віце-президентом США Джоозефом Байденом у Києві, на якому одним з ключових питань стало обговорення недостатніх зусиль нинішньої влади у боротьбі з корупцією. Представник США підкреслив, що Україна зможе отримати 27 мільярдів доларів скоординованої допомоги від МВФ лише за умови, якщо почне активно реалізувати антикорупційні заходи. Характерно, що боротьба з корупцією є однією з ключових тез передвиборчої програми Петра Порошенка і акцентом його політичної реклами.

Хоча Петру Порошенку рекомендували не вступати у пряме протистояння з Юлією Тимошенко, він погодився взяти участь у телевізійних дебатах на Першому національному. Однак, це не означає, що у результаті жеребкування його опонентом стане саме лідерка «Батьківщини». У той же час політик не проводить зустрічі на Сході країни, тоді як його основна конкурентка демонструє, що не боїться вести переговори з сепаратистами на Донбасі.

3.2. Перемога над сепаратизмом може дати перевагу Тимошенко

Зрозумівши, що для традиційних методів ведення передвиборчої кампанії у неї занадто мало часу та занадто великий відрив від основного суперника, Юлія Тимошенко зосередилася на боротьбі з сепаратизмом на Сході. Політик, який зможе стабілізувати ситуацію у Луганській та Донецькій областях, отримає значну перевагу на президентських виборах.

Порошенко активно будує імідж «людини миру»

Зустрічі на міжнародному рівні закріплюють статус Порошенка як фаворита перегонів

Імідж «воїна» у виконанні Тимошенко

Саме через таку призму слід сприймати заклики Юлії Тимошенко створити Національний рух опору, у якому місцеві осередки «Батьківщини» відіграватимуть роль штабів добровольців. Цим також пояснюється поїздка кандидатки у Донецьк на переговори з сепаратистами. Хоча вони поки що не принесли конкретних результатів, подібний крок створює хорошу телевізійну картинку, коли жінка-політик, не хвилюючись за власну безпеку, веде переговори з озброєними сепаратистами. Однак, щоб така поведінка позитивно вплинула на рейтинги, необхідно показати виборцю і результати роботи, а не лише телевізійні сюжети.

З метою протидії сепаратизму «Батьківщина» навіть розпочала переговори з Партією регіонів щодо підписання Меморандуму національної єдності. Переговори не принесли результатів, оскільки регіонали вимагають статусу другої державної для російської мови.

Слід зауважити, що співпраця Партії регіонів та «Батьківщини» несе реальні загрози для останньої. Регіонали не контролюють ситуацію на Донбасі, а тому підписання угоди з ними не означає роззброєння сепаратистів. Зміни в Конституції щодо статусу російської мови можуть не лише зруйнувати коаліцію, оскільки вони викличуть супротив з боку «Свободи», а й негативно вплинути на сприйняття Юлії Тимошенко на Заході країни – у її базовому регіоні.

Лідерку «Батьківщини» і так критикують за бажання створити широку коаліцію з Партією регіонів напередодні президентських виборів 2010 року. Створення аналогічного об'єднання у нинішніх умовах дозволить Уряду менше залежати від парламентських груп та швидше приймати необхідні законопроекти. Однак, ціною полегшення роботи Верховної Ради може стати падіння і так доволі низьких рейтингів «Батьківщини».

3.3. Партія регіонів розраховує лише на Донбас

Якщо раніше Партія регіонів підтримувала сепаратистів у ідеї федералізації, тепер ця політична сила змінила свою позицію. Вони виступають за унітарну державу, але з широкими повноваженнями регіонів.

Ідеї децентралізації висувуються практично всіма основними політичними гравцями, зокрема й Урядом, а тому дискусія щодо прав регіонів може стати основою для політичного діалогу.

Партія регіонів вимагає, щоб разом з президентськими виборами відбувся референдум щодо статусу російської мови. Спочатку вони наполягали, щоб він відбувся лише у східних областях. Потім вони погодилися провести його на всеукраїнському рівні, але з умовою, що російська отримає статус другої державної, якщо за це проголосує принаймні третина виборців. На такі вимоги не погоджується «Батьківщина» та «Свобода».

Тим часом Партія регіонів втрачає контроль на південному сході. Результати соціологічного дослідження, проведені Київським міжнародним інститутом соціології (КМІС) на замовлення «Дзеркала тижня», показують, що політичні погляди Півдня, наприклад, Херсонської та Миколаївської областей, більше схожі з поглядами Центру, а не Сходу. Проросійська риторика, яку використовує Партія регіонів, у цих областях не пройде. Єдиними регіонами, де вона залишається затребуваною, є Луганська та Донецька області, але

Переговори з Партією регіонів щодо Меморандуму національної єдності не принесли результатів

Партія регіонів відмовилася від ідеї федералізації

Різниця у політичних настроях Півдня та Сходу

потурання окремих представників Партії регіонів сепаратизму на Донбасі призвело до того, що ця політична сила почала втрачати вплив і у своєму базовому регіоні.

Симптоматично виглядають результати президентських кандидатів від Партії регіонів у їх рідних областях. Зокрема, за Михайла Добкіна, кандидатуру якого офіційно підтримала ця політична партія, у Харківській області готові проголосувати 16,7% виборців, тоді як рівень підтримки прозахідного Петра Порошенка становить 23,6%. Аналогічна ситуація із Дніпропетровською областю, вихідцем з якої є Сергій Тігіпко. В області його готові підтримати 10,2% виборців, тоді як Порошенко може розраховувати на 27,5%.

На Сході існує величезний прошарок суспільства, які почувають себе зрадженими Партією регіонів. Водночас вони не довіряють політикам, які користуються підтримкою на Заході. Утворений вакуум призводить до того, що значна частина виборців на Донбасі просто проігнорують вибори. Прихід до влади нових політиків, які будуть лідерами громадської думки на російськомовному Сході та на загальнонаціональному рівні представлятимуть інтереси регіону, а не лише олігархів, є як ніколи актуальним. Цей процес потребує часу та розвитку інститутів громадянського суспільства у східних областях.

Політичний вакуум на Сході вимагає нових лідерів

3.4. Альтернатива основним політичним гравцям

Поділ на «миротворців» та «воїнів» відбувся не лише між важковаговиками Порошенком та Тимошенко, але і між новими обличчями з Майдану, хоча і в меншому масштабі.

Ольга Богомолець представляє помірковані погляди суспільства та прагнення до діалогу, тоді як Дмитро Ярош активно розбудовує свій мілітаристський імідж. Обидва підходи користуються популярністю в суспільстві, але новачкам у політиці не вистачає ресурсів і досвіду, щоб донести їх до потенційного виборця.

Дмитро Ярош і Ольга Богомолець – «воїн» і «миротворець»

Дмитро Ярош не веде традиційної передвиборчої кампанії, оскільки вважає, що в умовах військової загрози з боку Росії політичні ігри мають відійти на другий план. Щоб бути поближче до епіцентру подій на Донбасі, він переніс свій штаб у Дніпропетровську область та займається мобілізацією та підготовкою своїх активістів. При цьому всі свої дії він координує з РНБО, МВС і СБУ.

Якщо Дмитро Ярош присутній у інформаційному полі, оскільки і Росія, і сепаратисти активно використовують «Правий Сектор» як страшилку для населення, Ольга Богомолець практично не має доступу до інформаційних ресурсів. Вона робить правильні кроки (наприклад, закликає до люстрації політичних партій, оприлюднює витрати на свою кампанію), але виборець нічого про них не знає.

У політичні процеси активно включився Юрій Луценко. Він не бере участі у президентських виборах, але намагається впливати на хід кампанії через розставлення «червоних прапорців» для кандидатів. Він вимагає від основних політичних гравців проведення реформ, демонструючи державницьку позицію, а не політичну доцільність. Підняття питання федералізації та статусу російської мови не повинні бути «димовою завісою», за якою зникнуть вимоги першочергових реформ: адміністративної, судової, правоохоронних органів, місцевого самоврядування. Призначений радником в. о. Президента, Луценко докладає багато зусиль для врегулювання ситуації на Донбасі. На його

Вимога реформ як «червоні прапорці» від Юрія Луценка кандидатом у Президенти

думку, Союз міст Донбасу може бути більш легітимним, ніж будь-які «донецькі республіки». Також Луценко запропонував виступити посередником між Києвом і Донецьком і одночасно звільнити адміністративні будівлі в обох регіонах до 1 травня.

Конструктивна позиція дозволить Юрію Луценку розвинути свій політичний проект «Третя українська республіка» до рівня партії та брати активну участь у наступній парламентській кампанії.

***Конструктив
сприяє
розвитку
політичних
проектів***